

Lofotodden
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Lofotodden nasjonalparkstyre
Møtested: Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark, Reine
Dato: 05.06.2023
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet blir holdt over Teams.

Meld snarlig ifra til nasjonalparkforvalter dersom du ikke kan møte, slik at vi får innkalt vara.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 20/23	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 21/23	Referatsaker		
RS 17/23	Avtale om utbetaling av midler til forebyggende rydding - Clean Up Lofoten 2023		2023/3458
RS 18/23	Tillatelse - tilrettelegging og restaurering på Bunessanden - 3/1 - Lofotodden nasjonalpark		2020/5738
RS 19/23	Juridisk notat for direkteanskaffelse - Tilretteleggingstiltak Bunessanden		2020/5738
RS 20/23	Henvendelse om samarbeid med Fiskeværsmuseet på Å - DIP-midler		2023/29474
ST 22/23	Delegerte saker		
ST 23/23	Søknad om nasjonalparkpartner - Lofotodden nasjonalpark - Runhild of Reine AS		2023/29342
ST 24/23	Søknad - Nasjonalparkpartner Lofotodden nasjonalpark - Lofoten Girl		2023/29352
ST 25/23	Søknad om dispensasjon til arkeologisk utgravning - sikringstiltak - Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark		2021/3334
ST 26/23	Eventuelt		

ST 20/23 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte
ST 21/23 Referatsaker

Lofotodden
nasjonalparkstyre

Avtale om overføring av midler til strandrydding – Kvalvika, Vestervika og Bunessanden – Clean Up Lofoten

Avtale inngås mellom Clean Up Lofoten/ Lofoten Avfallsselskap IKS og Lofotodden nasjonalparkstyre.

Etter avtale utbetales kr. 90.000,00 fra Lofotodden nasjonalparkstyret til Clean Up Lofoten. Midlene er øremerket rydding av marint avfall i Kvalvika, Vestervika og på Bunessanden.

Reine 8/5-23
Sted og dato

Lillian Pasmussen
For Lofotodden nasjonalparkstyre

Lelunes 8. mai 2023
Sted og dato

Mona Kjøfjelten
For Clean Up Lofoten/LAS

Lofotodden nasjonalparkstyre
c/o Fylkesmannen i Nordland
8002 BODØ

Søknad om dispensasjon for tilrettelegging og restaurering på Bunessanden gbn 3/1

Formannskapet - 037/23:
Det er gjort følgende vedtak i saken:

Moskenes Kommune imøtekommer i samsvar med Plan – og bygningsloven og Motorferdselloven søknad fra Lofotodden nasjonalparkstyre om tillatelse til tiltak på eiendom 3/1 i Moskenes Kommune.

Tiltaket gjelder rehabilitering og bygging av sti for å kanalisere ferdsel langs en sti fra Einangen til Bunessanden i Moskenes Kommune. Oppstart er planlagt i august 2023

Med vennlig hilsen

Terje Abrahamsen
Teknisk sjef

Sakspapir

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	25.04.2023	037/23

Søknad om dispensasjon for tilrettelegging og restaurering på Bunessanden gbn 3/1

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
19.04.2023	Søknad om dispensasjon - Tilrettelegging og restaurering på Bunessanden - gnr/bnr 3/1 - Moskenes kommune	1383233
19.04.2023	Varsel om skjøtselstiltak ved Bunessanden - Lofotodden nasjonalpark	1383234
19.04.2023	Planområde for stibyggeprosjekt - Moskenes kommune	1383235
19.04.2023	Søknad om dispensasjon - Tilrettelegging og restaurering på Bunessanden - gbn/bnr 3/1	1383236
19.04.2023	Prosjektplan - Stilrettelegging og restaurering på Bunessanden - Lofotodden nasjonalpark	1383237
19.04.2023	Nabovarsel - Skjøtselstiltak på sti - Bunessanden i Lofotodden nasjonalpark	1383238

25.04.2023 Formannskapet

Kommunedirektørens innstilling:

Moskenes Kommune imøtekommer i samsvar med Plan – og bygningsloven og Motorferdselloven søknad fra Lofotodden nasjonalparkstyre om tillatelse til tiltak på eiendom 3/1 i Moskenes Kommune.

Tiltaket gjelder rehabilitering og bygging av sti for å kanalisere ferdsel langs en sti fra Einangen til Bunessanden i Moskenes Kommune. Oppstart er planlagt i august 2023

Ordfører, Lillian Rasmussen, BL ba om å få sin habilitet vurdert siden saken var behandlet i

Lofotodden Nasjonalparkstyre der hun er styreleder. Hun ble enstemmig vedtatt inhabil med hjemmel i forvaltningsloven § 6, særegne forhold. Ingen møtte som vara. Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 037/23 Vedtak:

Moskenes Kommune imøtekommer i samsvar med Plan – og bygningsloven og Motorferdselloven søknad fra Lofotodden nasjonalparkstyre om tillatelse til tiltak på eiendom 3/1 i Moskenes Kommune.

Tiltaket gjelder rehabilitering og bygging av sti for å kanalisere ferdsel langs en sti fra Einangen til Bunessanden i Moskenes Kommune. Oppstart er planlagt i august 2023

Randi Gregersen
Kommunedirektør

Notat

Vurdering av mulighet for direkteanskaffelse – totalentreprise for stibygging i Lofotodden Nasjonalpark

---

Mottaker:	Statsforvalterens fellestjenester
Referanse mottaker:	
Dato:	18.04.2023
Ansvarlig utførende:	June Bjørnvik
Kvalitetssikringsansvarlig:	Jannicke Klepp Tryddestad

1 Bakgrunn og behov

Statsforvalterens Fellestjenester skal besørge sti mellom Einangen og Bunessanden, hvor det totalt skal anlegges 231m ny sti. Behovet har sin bakgrunn i stadig økende besøkstall som resulterer i en betydelig slitasje og erosjon på vegetasjonen.

Den estimerte verdien er oppad begrenset til 2,0 MNOK, hvilket betyr at anskaffelsen i utgangspunktet vil være underlagt forskriftens del II. I et slikt tilfelle må det vurderes om det foreligger hjemmel for unntak om kunngjøringsplikt etter FOA § 5-2 (1) bokstav a.

Hvis dette besvares bekreftende, burde det publiseres en intensjonskunngjøring etter reglene i § 8-18.

Det vil i det følgende nærmere redegjøres for om anskaffelsen faller inn under unntaket i FOA §5-2 (1) bokstav a, og eventuelt anbefalt fremdrift.

2 Om hjemmel til å gjøre anskaffelse uten konkurranse

2.1.1 Verdi <1,3 MNOK

Idet anskaffelsens reelle verdi er anslått til å ligge nært 1,3MNOK, redegjøres det også for

For anskaffelser av bygg og anleggsprosjekter med estimert verdi mellom kr. 100 000,- ekskl. mva. og 1,3 MNOK er det ikke kunngjøringsplikt etter FOA del I. Anskaffelsene er likevel underlagt konkurranseprinsippet etter LOA § 4.

Anskaffelser i strid med konkurranseprinsippet etter FOA del I er formelt sett ikke ulovlige direkte anskaffelser, dvs. at det ikke er anskaffelser som kan medføre overtredelsesgebyr etter LOA § 12. Dette da anskaffelsene ikke er kunngjøringspliktige.

2.1.2 Verdi mellom 1,3 og 56,0 MNOK

Anskaffelser av bygg og anleggsprosjekter med estimert verdi mellom 1,3 og 56,0 MNOK er underlagt FOA del I og II, jf. FOA § 5-1 (2) bokstav a, jf. § 5-3 (1) bokstav c. Anskaffelser etter FOA del I og II er kunngjøringspliktige, jf. FOA § 8-17 (1).

Anskaffelse med verdi mellom 1,3 og 56,0 MNOK er likevel unntatt fra FOA del II dersom oppdragsgiveren «bare kan inngå kontrakt med en bestemt leverandør i markedet», jf. FOA § 5-2 (1) bokstav a. Dersom vilkårene i unntaksbestemmelsen er oppfylt, vil likevel LOA § 4 komme til anvendelse. Unntaksbestemmelsen i § 5-2 (1) skal tolkes snevert, jf. eksempelvis KOFA-2016-123 premiss 15, og KOFA-2014-3 premiss 33.

Ordlyden til § 5-2 (1) bokstav a tilsier at vilkårene er oppfylt dersom det kun finnes en leverandør på markedet som kan levere tjenesten/varen oppdragsgiver etterspør. I tillegg har nemdspraksis fremhevet at det «må foreligge objektive grunner som tilsier at kun én leverandør kan levere tjenesten», jf. eksempelvis KOFA-2014-3 premiss 33.

I den foreliggende saken har det blitt gjennomført markedsdialog, med hensikt om å avdekke mulige markedsaktører, samt bekrefte eller avkrefte om disse leverandørene kan levere ytelsene i tråd med Oppdragsgivers behov.

Oppdragsgiver har behov for en leverandør med spesialkompetanse på oppretting og vedlikehold av sti i ulendt terreng. Arten av sti vil variere fra spaltet grussti med topplag av sand, og steintrapp i de bratteste partiene. Det skal brukes stein fra nærliggende steindepot/ steinur. Stein pakkes manuelt i big bags og transporteres inn med helikopter. Bæremasse (grus og puk) flys inn med betongtobb og legges direkte inn i spalten. Total distanse er ca. 231 meter, og hele stien må bygges *manuelt*. De første 42 meter går i relativt flatt terreng. Her vil det bare være nødvendig å traue ut for bæremasse, og legge inn noen få spalt der det er behov. På nedstigninga mot Bunessanden er utfordringene mer komplekse. Området har en bratthetsgrad på 25 – 35 grader. Det er brattere, og en har større innslag av blokkmark og fjell opp i dagen. Fremdeles er det også her sandholdig grunn. Om lag heile denne nordvendte siden bygges som spaltet grussti med innslag av enkelte partier med korte steintrapper. Det første bratte partiet må en inn med trapper av stein i noen meter ned mot et parti med nakent berg. Over berget lar en underlaget være som det er, rundt svingen nedenfor må en legge til en oppmuret trapp.

Omfang og art at ytelse tilsier behov for en leverandør med særlig kompetanse på utførelse manuelt uten maskinelt utstyr, i bratt terreng, med erfaring fra tilsvarende type oppdrag.

For å avdekke leverandører som innehar slik kompetanse, har Oppdragsgiver undersøkt tilsvarende anskaffelser og markedet. En gjennomgang av sammenlignbare oppdrag utlyst på landsbasis 5-7 år tilbake i tid som oftest har blitt kunngjort som intensjonskunngjøring for inngåelse av kontrakt direkte med Stibbyggjaren AS. En sammenlignbar anskaffelse gjennomført for statsforvalteren i 2022-2023 avdekket 6 tilbydere, hvor kun to leverandører kunne gjennomføre oppdraget manuelt uten maskinell bistand. Oppdraget var dog begrenset til restaurering av en steinbelagt sti. Kun en av de to tilbyderne viser seg å inneha kompetanse til å anlegge ny sti iht Oppdragsgivers behov i vårt tilfelle.

Etter vår vurdering, foreligger det tilstrekkelige objektive grunner som tilsier at det kun finnes en leverandør som kan levere tjenesten i henhold til oppdragsgivers behov. Unntaket angitt i FOA §5-2 (1) bokstav a er dermed oppfylt.

3 Videre fremdrift

Statsforvalterens fellestjenester gjennomfører en intensjonskunngjøring jf. FOA §8-18 forut for kontraktsinngåelse med avdekket leverandør. Dette vil informere leverandørmarkedet om at de har tenkt å inngå kontrakt med avdekket leverandør, og gi leverandørmarkedet anledning til å gripe inn i prosessen i forkant av den planlagte kontraktinngåelsen. Kontrakten kan inngås tidligst etter utløpet av ti dager regnet fra dagen etter datoen fra intensjonskunngjøringen. Parallelt med utarbeidelse av intensjonskunngjøring, må det også utformes kontraktsgrunnlag, samt innhentes tilbud på gjennomføring av oppdrag fra Stibbyggjaren AS.

4 Konklusjon

Statsforvalterens fellestjenester har anledning til å inngå kontrakt med avdekket leverandør som følge av oppfyllelse av FOA §5-2 (1) bokstav a. Oppdragsgiver må gjennomføre en intensjonskunngjøring som følger av FOA §8-18.

Fra: Kvalshaug, Ole-Jakob[]
Sendt: 25.05.2023 13:32:00
Til: Ágnes Csenki[agnes.csenki@museumnord.no]
Tittel: SV: DIP-midler, samarbeidspartner

Hei!

Jeg må nesten ha styrets velsignelse dersom dere ønsker legge oss inn som en samarbeidspartner med egeninnsats, og det blir litt kort frist å få dette til på. Men dere kan skrive at det legges opp til et samarbeid med Lofotodden nasjonalparkstyre og vise til våre målsetninger med innfallsport i besøksstrategien (<https://www.nasjonalparkstyre.no/Lofotodden/publikasjoner/besoksstrategi>).

Dersom dere ønsker å formalisere et samarbeid ganske fort, og har nok info til at jeg kan lage en sak til styret, kan vi ta et møte nå i juni. Om det ikke haster, kan vi også ta opp tråden etter høsten. Jeg er uansett interessert i å få til et samarbeid.

Med vennlig hilsen
Ole-Jakob Kvalshaug
nasjonalparkforvalter

Lofotodden nasjonalpark

Telefon: 952 69 263
E-post: oljkv@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre/lofotodden

Fra: Ágnes Csenki <agnes.csenki@museumnord.no>
Sendt: torsdag 25. mai 2023 13:01
Til: Kvalshaug, Ole-Jakob <ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no>
Emne: SV: DIP-midler, samarbeidspartner

Hei Ole-Jakob,

Tusen takk for positiv svaret!

Vi sender inn en søknad, fristen er i dag 23:59, så vi jobber sterk på å gjøre alt ferdig.

Det var litt kort frist å spørre dere om samarbeid, men – hvis du ønsker det, vil vi gjerne legge inn et bidrag på rundt 20 000 NOK i søknaden. Dette vil selvfølgelig være din egen tid/egen innsats/lønn (må dokumenteres økonomisk), ikke selve penger.

Vi har planlagt et møte med designere på Å i vår 2024, ca. 10 dager. Du kunne delta på workshop og bidra med en annen synspunkt.

Er det mulig, eller styret må godkjenne dette først?

Hvis det er ikke mulig å bidra og være samarbeidspartner i prosjektet, kan vi kan legge til eposten din til søknaden som viser at prosjektet og ambisjonen har støtte fra nasjonalparken? Det er fint å nevne flere kompetansemiljø som er involvert.

Anna Vermehren, som er prosjektleder for søknaden er på kopi.

Og ja, jeg er tilgjengelig og ville gjerne delta på et møte som gjelder planene i fremtiden.

Takk på forhånd.

Mvh,

Agnes

Med vennlig hilsen,

Ágnes Csenki

Konservator
Conservator

+ 4746703434

[Norsk Fiskeværsmuseum - Museum Nord](https://www.museumnord.no)

NORSK
FISKEVÆRSMUSEUM

EN DEL AV
MUSEUM NORD
21 MUSEER – 1000 HISTORIER

We have a new website! Please view it at www.museumnord.no

Fra: Kvalshaug, Ole-Jakob <ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no>

Sendt: torsdag 25. mai 2023 11:14

Til: Ágnes Csenki <agnes.csenki@museumnord.no>

Emne: SV: DIP-midler, samarbeidspartner

Hei og beklager sent svar!

Dette høres veldig interessant ut. Å er definert som en innfallsport for nasjonalparken i besøksstrategien, og det er et mål å gjøre noe infrastrukturiltak på denne innfallsporten. Det nasjonalparkstyret har lyst til å utforske er om man kan få til en natursti i området som kobler sammen nasjonalparken, naturen rundt Å og fiskeværs museet. Slikt sett passer deres prosjekt kanskje godt inn og jeg kan se for meg et samarbeid mellom nasjonalparkstyret og Museum Nord.

Dette er en sak jeg må ta opp med nasjonalparkstyret, slik at vi får til et formelt samarbeid.

Jeg ser søknadsfristen er i dag, og regner med at dere har søkt midler. Vi kan trolig også bidra med finansiering i dette prosjektet til neste år dersom vi har en god plan på dette i løpet av høsten.

Jeg er interessert i å høre mer om hva dere tenker med dette prosjektet før jeg tar det videre til styret. Kanskje vi kan få til et møte i nærmeste framtid?

Med vennlig hilsen

Ole-Jakob Kvalshaug
nasjonalparkforvalter

Lofotodden nasjonalpark

Telefon: 952 69 263

E-post: oljkv@statsforvalteren.no

www.nasjonalparkstyre/lofotodden

Fra: Ágnes Csenki <agnes.csenki@museumnord.no>

Sendt: mandag 22. mai 2023 15:50

Til: Kvalshaug, Ole-Jakob <ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no>

Emne: DIP-midler, samarbeidspartner

Hei Ole-Jakob,

Fiskeværmuseum skal søke Design drevet Innovasjons Program (DIP)-midler hos Design og Arkitektur Norge.

Her kan du lese mer om programmet:

[Søke om DIP-midler innen 25. mai! | DOGA](#)

Vi vil spørre, hvis Nasjonalparken ville være samarbeidspartner i dette prosjektet.

«Samarbeidspartnere

Gi opplysninger om eventuelt samarbeid med andre foretak hvor dere deler risiko og utbytte av prosjekt. (Designbyrå og andre innleide ressurser regnes ikke som samarbeidspartner, men underleverandør.)»

Fristen å sende inn søknaden er 25. mai. Målet nå er å lage en «velbygd» forslag for et prosjekt som kan realiseres på et senere tidspunkt.

Her kan du lese om problemstillingen og målet:

Bakgrunn:

Norsk Fiskeværmuseum er plassert i et av de best bevarte og komplette gamle fiskevær i Nord-Norge.

Vi driver noen av de autentiske bygninger som båtnaust, trandamperi, husmannsstue, smie, postkontoret, rorbu og bakeri fra 1800-tallet. Formidlingen baseres på hverdagens til den omreisende fiskeren, de lokale familiene og væreieren, som styrte fiskeværret fra rundt 1840 til 1960. På sommeren er bakeriet et av de store trekkplastrene på Å.

I den pene og hyggelige situasjonen har vi utfordringer som vi ønsker å løse. Museet presenterer seg som en integrert del av byen, men det er vanskelig for besøkende for å forstå det. Tilbud og billetteringssystemet er uoversiktlig. Det er lagd et kart over området som skal hjelpe gjesten til å navigere mellom bygningene og lokalisere bygninger som tilhører museet, men sammen med skilting fungerer dette ikke god nok.

Museet har et stort potensial for å løfte besøkstall og opplevelsestilbud med en helt ny og innovativ besøks- og inntektsstrategi.

Nøkkel i utviklingen er å skrape billetteringssystemet og finne opp nye inntektsstrategier.

Vi har som ambisjon at resultatet blir så bra at det revolusjonerer inntektsstrategier i kultur-, friluft- og opplevelsestilbudet også andre steder både nasjonalt og internasjonalt. Nøkkelen til utvikling er å skrote billettsystemet og finne opp nye inntektsstrategier, skape aktivitetsinteresse og et levende miljø.

Mål:

Fiskeværsmuseum i Å vil friste å besøke - besøkende blir lokket inn i spennende opplevelser.

Museet har et stort potensial for å løfte besøkstall og opplevelsestilbud med en helt ny og innovativ besøks- og inntektsstrategi. Vi har ambisjonen at resultatet er så pass gode at det revolusjonerer inntektsstrategier i kulturelle friluft- og opplevelsestilbudet på andre steder nasjonalt og internasjonalt.

Nøkkel i utviklingen er å skrape billetteringssystemet og finne opp nye inntektsstrategier f.eks. mellom salgbare produkter, guiding, aktiviteter for barn og samarbeid med lokalnæringen.

Vi bruker digitale produkter som veiledning i å utvikle tilbudet. Digitale produkter ofte har et område som er gratis å bruke og etterpå en paywall for produkter og tjenester som man kan kjøpe.

Hva synes du om ambisjonen vår? Ser du mulighet på å jobbe på prosjektet?

Takk på forhånd!

Med vennlig hilsen,

Agnes

Med vennlig hilsen,

Ágnes Csenki

Konservator

Conservator

+ 4746703434

[Norsk Fiskeværsmuseum - Museum Nord](http://www.norskfiskevaersmuseum.no)

NORSK
FISKEVÆRSMUSEUM

EN DEL AV
MUSEUM NORD
21 MUSEER – 1000 HISTORIER

We have a new website! Please view it at www.museumnord.no

ST 22/23 Delegerte saker

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	23/23	05.06.2023

Søknad om nasjonalparkpartner - Lofotodden nasjonalpark - Runhild of Reine AS

Forslag til vedtak

Søker oppfylder vilkårene for å bli nasjonalparkpartner med Lofotodden nasjonalpark. Nasjonalparkstyret godkjenner søknad om å bli nasjonalparkpartner.

Bakgrunn

Runhild of Reine AS, ved eier og daglig leder Runhild Olsen, søker om å bli nasjonalparkpartner Lofotodden nasjonalparker. Bedriften er en aktivitetsleverandør og overnattingsbedrift som tilbyr guidet kajakturer i Reinefjorden og overnatting på Catogården på Reine. Bedriften har forretningsadresse i Moskenes kommune.

Merket skal brukes ved inngangspartiet, på flytebrygge, på nettside og evt. Printet materiell hvor dette kan synes naturlig.

Grunnlaget for avgjørelsen

Lofotodden nasjonalparkstyret har utarbeidet egne retningslinjer for nasjonalparkpartner. For å være kvalifisert må søker tilby tjenester innen besøksnæringen, herunder opplevelser, aktiviteter, overnatting, eller forbruksvarer sommat og drikke og lokale håndverksprodukter. Søker må ha tilhørighet til nasjonalparken, og ha forretningsadresse eller bostedsadresse i Moskenes eller Flakstad kommune.

Vurdering

Etter forvalters vurdering oppfylder søker kriteriene å bli nasjonalparkpartner. Bedriften har forretningsadresse i Moskenes kommune, og er relatert til besøksnæringen.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering kan søknad godkjennes, og søker bli nasjonalparkpartner

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Lofoten nasjonalpark 1.pdf

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Lofotodden nasjonalpark

Søknadsskjema for Lofotodden nasjonalparkpartner

Har din virksomhet tilhold ved Lofotodden nasjonalpark, og tilbyr tjenester, aktiviteter eller produkter innen besøksnæringen? Da kan du søke om å få bli Lofotodden nasjonalparkpartner. Du vil da få tildelt et eget merke som kan brukes i markedsføringen av ditt produkt.

Du må være en bedrift, organisasjon eller gruppe med forretningsadresse i Moskenes eller Flakstad kommune, eller privatperson med bostedsadresse i en av disse kommunene.

For å være kvalifisert som nasjonalparkpartner må du være tilbyder relatert til besøksnæringen, og tilby produkter innen opplevelser, aktiviteter, overnatting, forbruksvarer som mat og drikke eller lokale håndverksprodukter produsert ved bruk av lokale råvarer. Produktet eller tjenesten skal ha en tilknytning til Lofotodden nasjonalpark, og skal direkte eller indirekte gi informasjon om nasjonalparken.

Hvis du oppfyller kriteriene for å bli nasjonalparkpartner fyller du ut og returner dette skjema. Husk signatur.

Om virksomheten

Navn på bedrift, organisasjon, gruppe eller person	Runhild of Reine AS
Virksomhetskategori (Sett en sirkel rundt ditt valg)	Person ☒ Bedrift ☐ Organisasjon ☐ Annet ☐
Organisasjonsnummer	920 141447
Filial (hvis relevant)	Reine Paddling og Catogården
Virksomhetsadresse	Sverdrupsvei 9 8390 Reine
Type virksomhet	aktivitets leverandør + overnatting
Nettside	catogarden.no + reinepaddling.no

Om søkeren (deg)

Navn på søker	Ronild Olsen
Tittel eller rolle	Eier og Daglig leder
Postadresse (hvis forskjellig fra virksomhetsadresse)	
Telefonnummer	+47 99223228
E-postadresse	info@catogården.no

Hvilke(t) merke søker du om å bruke?:

Kommer fra

Skjer i

Ved

Språk:

bokmål

nynorsk

engelsk

nordsamisk

sørsamisk

annet

(spesifiser)

Vennligst beskriv i tekst hvordan du har tenkt å bruke merket(e):

Ved inngangsparti og flytebrygge,
nettside og evt flyere eller printet
materiell hvor dette kan synes naturlig.

Ved å fullføre søknaden, og inngå avtale for nasjonalparkpartner, forstår jeg og forplikter jeg meg til å overholde følgende vilkår:

Søkers forpliktelser:

- Søker forplikter seg til å delta på aktiviteter som vertskapskurs, orienteringsmøter eller lignende som arrangeres i regi eller på vegne av nasjonalparkforvaltningen.
- Søker skal være en god ambassadør for Lofotodden nasjonalpark. Produktet eller tjenesten som tilbys skal ha en tilknytning til Lofotodden nasjonalpark, og skal direkte eller indirekte gi informasjon om nasjonalparken.

Om Lofotodden nasjonalparkpartner:

- Det representerer kun en geografisk tilhørighet til Lofotodden nasjonalpark.
- Det er ikke et kvalitetsstempel.
- Det representerer ikke en godkjenning eller innebærer finansiering eller annen støtte fra forvaltningsmyndigheten.
- Tildeling og fastsettelse av varighet gjøres av nasjonalparkstyret.
- Avtale om nasjonalparkpartner gjelder i første omgang fram til 2027. Styret vil da revidere retningslinjene og åpne for fornying av partnerskapsavtalen.

Hvem kan bli nasjonalparkpartner?

- Virksomheter med forretningsadresse eller bostedsadresse i Moskenes eller Flakstad kommuner.
- En virksomhet eller organisasjon som opererer eller ligger i eller ved nasjonalparken, tilbyr en tjeneste som skjer i eller nær nasjonalparken eller et produkt som kommer fra eller i nærheten av nasjonalparken.
- En virksomhet, organisasjon, gruppe eller individ som arrangerer en tidsbegrenset aktivitet i eller ved nasjonalparken.

Om bruk av merket:

- merket er varemerkebeskyttet og har rettsvern.
- merket må ikke brukes på en måte som kan skade merkevaren Norges nasjonalparkeres omdømme, eller på en måte som strider mot retningslinjer eller formål.
- Den som autoriseres til å bruke merket skal så langt som mulig etterleve Innovasjon Norges 10 prinsipper om bærekraftig reiseliv: <https://business.visitnorway.com/no/barekraftig-reiseliv/10-prinsipper-for-et-barekraftig-reiseliv/>
- Det er ikke tillatt å bruke merket på reklamemateriell eller varer uten følge av virksomhetens egen logo, som f. eks på brevhode eller på emballasjen for et produkt. Det må alltid gå klart frem hvem virksomheten bak produktet eller tjenesten er, at dette ikke er et nasjonalparkprodukt eller -tjeneste, og at det ikke er et nasjonalparkgodkjent produkt eller tjeneste.
- Merket skal ikke endres i form, beskjæres eller tillegges design eller egen tekst. Retningslinjer for å sikre riktig anvendelse blir gitt.
- merket kan ikke selges videre eller distribueres til tredjepart.
- Ved misbruk av merket kan tillatelsen til bruk trekkes tilbake.

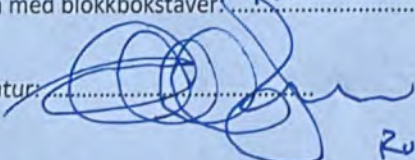
Tabell 1. merket kommer også i stående format.

KOMMER FRA: ORIGINS FROM:	 Lofotodden nasjonalpark	SKJER I: HAPPENING IN:	 Lofotodden nasjonalpark	VED: BY THE:	 Lofotodden nasjonalpark
KOMMER FRA: ORIGINS FROM:	 Lofotodden nasjonalpark	SKJER I: HAPPENING IN:	 Lofotodden nasjonalpark	VED: BY THE:	 Lofotodden nasjonalpark

Søknaden signeres i to eksemplarer til hver av partene.

Virksomhetens navn: Runhild of Reine AS

Navn med blokkbokstaver: RUNHILD OF REINE AS

Signatur:
RUNHILD OLSEN

Sted, dato: Reine 3 mai 23

LOFOTODDEN NASJONALPARKSTYRE

Signatur .....

Sted, dato .....

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	24/23	05.06.2023

Søknad - Nasjonalparkpartner Lofotodden nasjonalpark - Lofoten Girl

Forslag til vedtak

Søker oppfyller vilkårene for å bli nasjonalparkpartner og kan bruke merket «ved» i forbindelse med utleie av feriehus. Søker gis ikke tillatelse til bruk av merke i forbindelse med litteratur/ guider utgitt i trykt format eller som E-bok.

Bakgrunn

Bedriften Lofoten girl, ved Marta Jaroszynska, søker om å bli nasjonalparkpartner. Lofoten Girl er en bedrift som driver utleie av feriehus og skriver guidebøker. Bedriften har blant annet skrevet guider på polsk som er tilgjengelig som E-bok, «#nalofotach z dziecmi» (i Lofoten med barn) og «#nalofotach – Kompletny przewodnik po archipelagu» (I Lofoten – En komplett guide til skjærgården) Bedriften har forretningsadresse i Flakstad kommune, og er i Brønnøysundregisteret registret med aktivitet: utleie av feriehus.

Det søkes om bruk av merket «kommer fra» og «ved». Søker opplyser at merket skal brukes i leiligheten og i E-boken.

Grunnlaget for avgjørelsen

Lofotodden nasjonalparkstyret har utarbeidet egne retningslinjer for nasjonalparkpartner. For å være kvalifisert må søker tilby tjenester innen besøksnæringen, herunder opplevelser, aktiviteter, overnatting, eller forbruksvarer sommat og drikke og lokale håndverksprodukter. Søker må ha tilhørighet til nasjonalparken, og ha forretningsadresse eller bostedsadresse i Moskenes eller Flakstad kommune.

Vurdering

Søker er relatert til besøksnæring og har forretningsadresse i Flakstad kommune. Søker oppfylder dermed kriteriene om å bli nasjonalparkpartner. Merket «kommer fra» er ment å brukes på produkter som håndverk og mat. Merket «ved» vil derfor være mest relevant for søker.

Forvalter er skeptisk til at det skal gi tillatelse til bruk av merket i litteratur. Styret har på ingen måte kvalitetssikret det som står i guidene, og om de følger de strategier styret har lagt opp til i besøksstrategien, f.eks. mht. skjerming av enkelte områder der det ikke ønskes store besøkstall. Forvalter har vurdert om man kan påvirke hva som skal stå i guiden gjennom vilkårssetting, men dette kan virke noe inngripende.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering kan det gis tillatelse til bruk av merket i forbindelse med utleie av feriehus. Merket bør ikke brukes i forbindelse med guide-litteratur med begrunnelse om at nasjonalparkstyret ikke kan kvalitetssikre hva som står i guiden. Bruk av merket i denne typen litteratur kan også misforstås som at guiden er utarbeidet i samarbeid med nasjonalparkstyret.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

1   zalacznik 1.pdf

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

**Lofotodden
nasjonalpark**

**Søknadsskjema for Lofotodden
nasjonalparkpartner**

Har din virksomhet tilhold ved Lofotodden nasjonalpark, og tilbyr tjenester, aktiviteter eller produkter innen besøksnæringen? Da kan du søke om å få bli Lofotodden nasjonalparkpartner. Du vil da få tildelt et eget merke som kan brukes i markedsføringen av ditt produkt.

Du må være en bedrift, organisasjon eller gruppe med forretningsadresse i Moskenes eller Flakstad kommune, eller privatperson med bostedsadresse i en av disse kommunene.

For å være kvalifisert som nasjonalparkpartner må du være tilbyder relatert til besøksnæringen, og tilby produkter innen opplevelser, aktiviteter, overnatting, forbruksvarer som mat og drikke eller lokale håndverksprodukter produsert ved bruk av lokale råvarer. Produktet eller tjenesten skal ha en tilknytning til Lofotodden nasjonalpark, og skal direkte eller indirekte gi informasjon om nasjonalparken.

Hvis du oppfyller kriteriene for å bli nasjonalparkpartner fyller du ut og returner dette skjema. Husk signatur.

Om virksomheten

Navn på bedrift, organisasjon, gruppe eller person	MARTA JAROSZYŃSKA LOFOTEN GIRL
Virksomhetskategori (Sett en sirkel rundt ditt valg)	Person ☒ Bedrift ☐ Organisasjon ☐ Annet
Organisasjonsnummer	930 830 359.
Filial (hvis relevant)	
Virksomhetsadresse	FLAKSTADVEIEN 345 8380 RAMBERG NORGE LOFOTEN.
Type virksomhet	LEILIGHET LOFOTEN GUIDE
Nettside	LOFOTEN GIRL.COM

Om søkeren (deg)

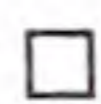
Navn på søker	MARTA LOFOTEN-GIRL
Tittel eller rolle	TUR GUIDE
Postadresse (hvis forskjellig fra virksomhetsadresse)	FLAKSTADVEIEN 345 8380 LANBERG NORGE
Telefonnummer	967 33008
E-postadresse	marta.lofotengirl@gmail.com.

Hvilke(t) merke søker du om å bruke?:

Kommer fra

Skjer i

Ved

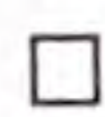

Språk:

bokmål

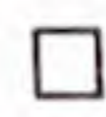
nynorsk

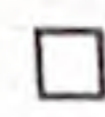
engelsk

nordsamisk

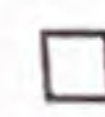

sørsamisk

annet

(spesifiser)

Vennligst beskriv i tekst hvordan du har tenkt å bruke merket(e):

Jeg skal bruke merket(e) i leilighet, og i Lofoten guide. Jeg har utrevet en guide på pubk, til folk som kommer på ferie. De får mange informasjoner hva de kan, og hva de kan ikke gjøre på LOFOTEN.

Tabell 1. merket kommer også i stående format.

KOMMER FRA: ORIGINS FROM:	 Lofotodden nasjonalpark	SKJER I: HAPPENING IN:	 Lofotodden nasjonalpark	VED: BY THE:	 Lofotodden nasjonalpark
KOMMER FRA: ORIGINS FROM:	 Lofotodden nasjonalpark	SKJER I: HAPPENING IN:	 Lofotodden nasjonalpark	VED: BY THE:	 Lofotodden nasjonalpark

Søknaden signeres i to eksemplarer til hver av partene.

Virksomhetens navn: LOFOTEN GIRL | MARTA JAROSZYŃSKA

Navn med blokkbokstaver: MARTA ENA JAROSZYŃSKA

Signatur: *Marta Nika*

Sted, dato: 05.05.2023

LOFOTODDEN NASJONALPARKSTYRE

Signatur .....

Sted, dato .....

Ved å fullføre søknaden, og inngå avtale for nasjonalparkpartner, forstår jeg og forplikter jeg meg til å overholde følgende vilkår:

Søkers forpliktelser:

- Søker forplikter seg til å delta på aktiviteter som vertskapskurs, orienteringsmøter eller lignende som arrangeres i regi eller på vegne av nasjonalparkforvaltningen.
- Søker skal være en god ambassadør for Lofotodden nasjonalpark. Produktet eller tjenesten som tilbys skal ha en tilknytning til Lofotodden nasjonalpark, og skal direkte eller indirekte gi informasjon om nasjonalparken.

Om Lofotodden nasjonalparkpartner:

- Det representerer kun en geografisk tilhørighet til Lofotodden nasjonalpark.
- Det er ikke et kvalitetsstempel.
- Det representerer ikke en godkjenning eller innebærer finansiering eller annen støtte fra forvaltningsmyndigheten.
- Tildeling og fastsettelse av varighet gjøres av nasjonalparkstyret.
- Avtale om nasjonalparkpartner gjelder i første omgang fram til 2027. Styret vil da revidere retningslinjene og åpne for fornying av partnerskapsavtalen.

Hvem kan bli nasjonalparkpartner?

- Virksomheter med forretningsadresse eller bostedsadresse i Moskenes eller Flakstad kommuner.
- En virksomhet eller organisasjon som opererer eller ligger i eller ved nasjonalparken, tilbyr en tjeneste som skjer i eller nær nasjonalparken eller et produkt som kommer fra eller i nærheten av nasjonalparken.
- En virksomhet, organisasjon, gruppe eller individ som arrangerer en tidsbegrenset aktivitet i eller ved nasjonalparken.

Om bruk av merket:

- merket er varemerkebeskyttet og har rettsvern.
- merket må ikke brukes på en måte som kan skade merkevaren Norges nasjonalparkeres omdømme, eller på en måte som strider mot retningslinjer eller formål.
- Den som autoriseres til å bruke merket skal så langt som mulig etterleve Innovasjon Norges 10 prinsipper om bærekraftig reiseliv: <https://business.visitnorway.com/no/barekraftig-reiseliv/10-prinsipper-for-et-barekraftig-reiseliv/>
- Det er ikke tillatt å bruke merket på reklamemateriell eller varer uten følge av virksomhetens egen logo, som f. eks på brevhode eller på emballasjen for et produkt. Det må alltid gå klart frem hvem virksomheten bak produktet eller tjenesten er, at dette ikke er et nasjonalparkprodukt eller -tjeneste, og at det ikke er et nasjonalparkgodkjent produkt eller tjeneste.
- Merket skal ikke endres i form, beskjæres eller tillegges design eller egen tekst. Retningslinjer for å sikre riktig anvendelse blir gitt.
- merket kan ikke selges videre eller distribueres til tredjepart.
- Ved misbruk av merket kan tillatelsen til bruk trekkes tilbake.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	25/23	05.06.2023

Søknad om dispensasjon til arkeologisk utgravning - sikringstiltak - Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Lofotodden nasjonalpark gir tiltakshaver, Norges Arktiske Universitetsmuseum – UiT, tillatelse til arkeologisk utgravning på Rørholmen i Kvalvika (gnr./bnr. 44/1) i Flakstad kommune.

Tillatelsen omfatter utgravning og sikring av strukturer og innsamling av gjenstandsmateriale på kulturminnelokalitet id. 261012, etablering av leirplass for feltpersonell og transport av utstyr og proviant med helikopter inn og ut av området.

Tillatelse gis med følgende vilkår:

1. Masser som graves ut skal spres utover sandflaten. Om mulig, tas vegetasjon vare på og tilbakeføres etter endt graving.
2. Av hensyn til naturmiljø og allmenhetens utøvelse av friluftsliv, skal leirplassen etableres lengre inn mot fjellfoten, og ikke på strandflata eller gressletta hvor vegetasjonen er mindre robust.
3. Leirplass skal ryddes etter endt utgravning. Alt avfall skal transporteres ut av området og til godkjent avfallsmottak. Feltpersonell skal følge de generelle bålbestemmelsene. Nye bålplasser skal ikke etableres.

For bruk av helikopter gis det tillatelse til transport av materiale og utstyr inn og ut av området fra og med datoen 15. juli 2023.

Det stilles videre følgende vilkår:

1. Nasjonalparkforvalter skal varsles om dato for utflygning i god tid før, slik at forvaltningen kan varsle besøkende gjennom sine kommunikasjonsplattformer.

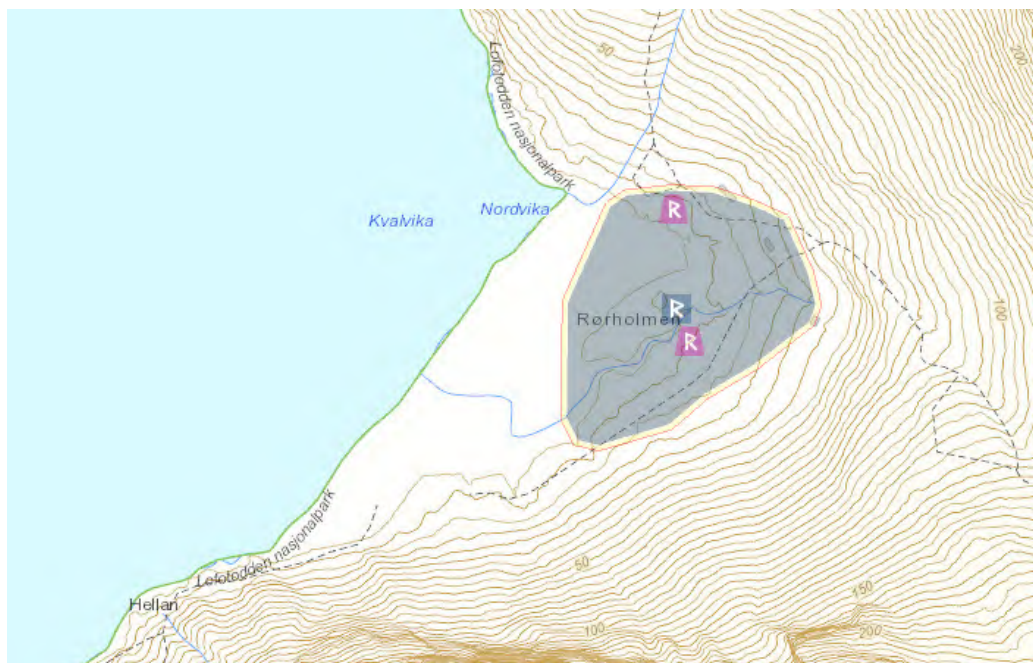
2. Landingsplass skal senest dagen før helikoptertransport merkes med merkebånd og informasjonsskilt som opplyser allmenheten om planlagte transport og tidspunkt.
3. Det skal være bakkemannskap på stedet før inntransport av utstyr.
4. Under helikoptertransport må det tas hensyn til friluftsliv og dyreliv. Sau på beite skal ikke utsettes for unødige forstyrrelser

Tillatelsen til utgravning, etablering av leirplass og helikoptertransport gjelder for perioden 15. juli til 31. oktober 2023.

Tillatelse er gitt i medhold av Forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark, § 7 andre ledd og § 11 jf. Naturmangfoldloven § 48.

Bakgrunn

Norges Arktiske Universitetsmuseum – UIT søker om tillatelse til å gjennomføre en arkeologisk utgravning, anlegge midlertidig leir, samt helikoptertransport av utstyr i Kvalvika, Lofotodden nasjonalpark. Formålet er å sikre kunnskap fra kulturminnelokalitet id. 261012 i Kvalvika, Flakstad kommune. Undersøkelsen er planlagt gjennomført innenfor tidsrommet 10. juli – 30. august 2023.

Figur 1. Kulturminnelokalitet med id. 261012 – Kvalvika, bosetting – aktivitetsområde. Området for utgravning er forhøyningen som heter Rørholmen

I 2021 gjennomførte Norges arktiske universitetsmuseum (UM) en sikringsundersøkelse av kulturminnelokalitet id. 261012 i Kvalvika, Flakstad kommune. Undersøkelsen kom i stand etter funn av fredete gjenstander som hadde erodert fram på øvre del av sandstranda i Kvalvika. Området ble befart av kulturminnevernet (UM, Nordland fylkeskommune og Riksantikvaren), og nasjonalparkforvalter. Det ble slått fast at det dreide seg om et hittil ukjent og sterkt skadet bosetningsområde fra sein jernalder-tidlig middelalder, som stod i umiddelbar fare for å gå tapt.

Sikringsundersøkelsen ble gjennomført i slutten av august-begynnelsen av september 2021. Utgravningen konsentrerte seg særlig til den østlige siden av en liten søyle av jordblandet sand og ren sand som var gressbevokst på toppen, og til erosjonsskråningen ned mot bekken som går like øst for denne. Søylene er antatt å

være siste bevarte del av en tidligere gressbevokst slette, som nå er nærmest fullstendig erodert bort.

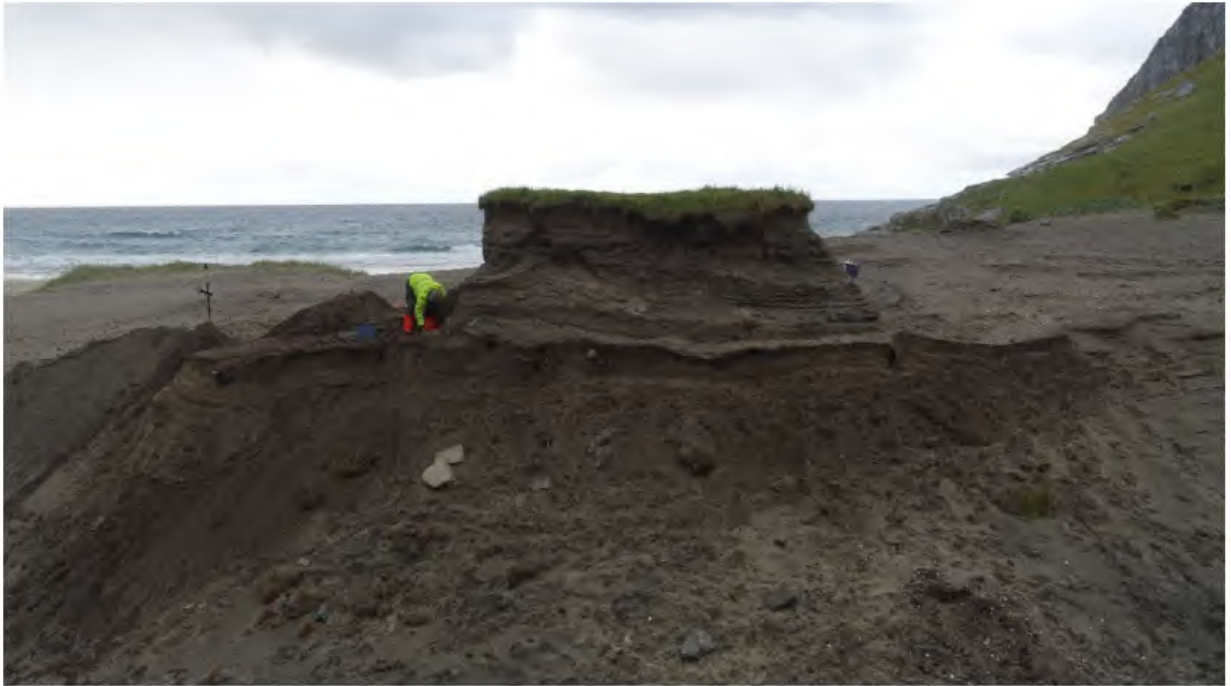
Under flere vekselvis tynne sjikt med eldre nedbrutt vegetasjon (markoverflate) og lag med flygesand kom det fram et tykkere lag med nedbrutt organisk materiale, deretter toppen av en steinsetting som var delvis dekket av store mengder svært velbevarte dyrebein. Steinsettingen, som trolig har strukket seg ut over erosjonskanten, viste seg å være et velbevart og forseggjort inngangsparti, som ledet inn mot et hellelagt gulv. Inngangsparti og gulv inngår i en bygningsrest som strekker seg videre inn under søylen.

I gulvområdet og inngangspartiet ble det blant annet funnet skår av klebersteinskar, spinnehjul, fragmenter av kam, jernnagler, bryner, beinprener, og deler av et kobberkar. Det osteologiske materialet omfattet store mengder fiskebein, bein fra hval, sau/geit, kveg og sjøfugl.

Dateringene fra anlegget viser til én avgrenset bruksfase i tidsrommet 1040-1170 e.kr. Trolig representerer funnene siste rest av en enfaset, og relativt kortvarig, gårdsbosetning i tidlig middelalder.

I lys av funnenes karakter og kompleksitet var det ikke kapasitet til å foreta en fullstendig undersøkelse av kulturminnet i 2021. Utgravningen ble derfor avgrenset til områdene hvor kulturlagene var delvis erodert fram, og som ble vurdert til å være mest eksponert for nedbryting. Det ble gravd ut et areal på 11 m², samt dokumentert en 14 meter lang profil i nedre del av søylen og langs kanten av erosjonsskråningen.

De dokumenterte funnenes utstrekning, og profildokumentasjonen, viser at det etter all sannsynligvis fortsatt var svært godt bevarte kulturlag og bygningsrester under den gjenværende delen av søylen. På grunn av omfattende og pågående erosjon står imidlertid dette i umiddelbar fare for å gå tapt. Foto fra lokaliteten tatt i januar 2023 av Statens Naturoppsyn viser at har skjedd en kraftig forverring i tilstanden siden 2021. De beskyttende sandmassene har er ytterligere reduserte, og den gjenværende delen av søylen ser ut til å ha kollapset.

Figur 2. Øverst: tilstand 9.9.2021. Nederst: tilstand 30.1.2023.

Universitetsmuseet har av den grunn søkt Riksantikvaren om midler til å gjennomføre en ny sikringsundersøkelse i Kvalvika. Riksantikvaren ga i epost av 9. mai 2023 beskjed om at de kommer til å bevilge slike midler. Et vilkår vil være at undersøkelsen gjennomføres i 2023.

Plan og gjennomføring:

Planen for sikringsundersøkelse er basert på arkeologisk utgravning og dokumentasjon, der feltarbeidet har to ukers varighet, og utføres av fire arkeologer fra Universitetsmuseet. På grunn av vær- og lysforhold er det ønskelig å gjennomføre feltarbeidet noe tidligere enn i 2021, innenfor tidsrommet 10. juli-30. august. Nøyaktig

tidspunkt vil være avhengig av tilgjengelighet på egnet feltpersonell og øvrig logistikk. Vi tar sikte på å avklare dette innen 2. juni.

Målsettingen med undersøkelsen er å dokumentere mest mulig av den gjenværende delen av bygningen og tilhørende aktiviteter, før denne informasjonen går tapt. For nærmere informasjon om de konkrete sikringstiltakene vises det til vedlagte søknad til Riksantikvaren.

Hovedhensikten er å dokumentere kulturminner som står i fare for å bli kritisk desimert eller gå tapt, samtidig som en ivaretar et best mulig intakt og uforstyrret kultur- og naturmiljø. Vi legger opp til at feltarbeidet skal gjennomføres så skånsomt som mulig.

Massene av sand og jordblandet sand som dekker strukturen bli fjernet manuelt i den omfang dette er ansees som nødvendig og mulig innenfor feltarbeidets rammer. Dette kan innebære at hele eller store deler av den gjenværende delen av den tidligere gressbevokste søylen vil bli fjernet. Massene vil bli spredt utover sandflata og/eller ned langs erosjonsskråningen som leder ned mot bekken øst for utgravningsområdet. Erfaringen etter 2021 var at den kontinuerlige sandflukten og erosjonen etter relativt kort tid vil føre til at det er få eller ingen synlige spor i terrenget etter utgravningen.

Etablering av midlertidig leir

Lokalitetens beliggenhet tilsier at feltlaget må oppholde seg på stedet mens undersøkelsene pågår. Det er derfor nødvendig å etablere en liten midlertidig leir.

De fire deltakerne vil hver disponere et enkeltmanns-telt. En flyttbar teltgamme (s.k. «Reisagamme») vil anvendes som oppholds- og kontorsted. Gammen har gulvduk, som vil bidra til å minke slitasjen på vegetasjonen der gammen står. Gammen er utstyrt med multifuel-ovn for oppvarming og tørk av klær mm, samt gass-kokeplate for matlaging. Det vil bli nødvendig å benytte bensindrevet aggregat (2kW) for lading av datamaskiner, GPS, totalstasjon, kamera, mobiltelefoner etc. For å minimere bruk av aggregat vil vi også ha med ladeenhet som drives av solenergi.

Vi legger opp til at leiren etableres hvor det er mer robust vegetasjon, dvs. lenger inn mot fjellfoten enn på flata ut mot sanddynene. I 2021 benyttet vil et flatt gressbevokst område med allerede etablert bål plass, som lå ovenfor Rørholmen, og håper vi kan benytte samme område igjen. Feltmannskapet vil disponere et portabelt toalett med septikktank. Septikk vil bli fraktet til egnet avfallsmottak. Alt øvrig avfall vil også bli fraktet ut fra nasjonalparken.

Helikoptertransport:

Utstyret skal transporteres inn med helikopter. Helikoptertransport vil foregå ved oppstart og avslutning av feltarbeidet, og vil kun omfatte utstyr. Eget personale vil gå til fots inn og ut av Kvalvika. Helikoptertransporten vil foregå mellom Ramberg og Kvalvika. Flakstad kommune vil bli søkt om landingstillatelse.

Det søkes om tillatelse til inntil tre løft inn til området før utgravningen, og inntil tre løft ut av området etter endt utgravning. Tidspunkt for flyving avklares når endelig datoer for feltarbeid er fastsatt. Det legges opp til at landingsstedet i Kvalvika avmerkes dagen før transporten, og at personell er til stede når transporten ankommer.

Grunnlaget for avgjørelsen

Lofotodden nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 22. juni 2018. Formålet med vernet av Lofotodden nasjonalpark står i verneforskriftens § 1 *Formål:*

«Formålet med Lofotodden nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap uten tyngre naturinngrep, naturtyper, arter og geologiske forekomster.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på:

- a) et unikt og kystalpint landskap med svært stor landskaps- og naturhistorisk verdi*
- b) representative og særegne økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*
- c) genetiske særtrekk hos fjellplanter i ett av områdene i Norge som har vært isfritt lengst og hos oseaniske arter på nordgrensa av sitt utbredelsesområde*
- d) viktige naturtyper som ur og rasmark, kalkrike kystfjell og sanddyner*
- e) artsrike områder i naturtypene kulturmarkseng og boreal hei*
- f) leveområde for flere trua arter, herunder krykkje, teist, toppskarv og beitemarkssopp*
- g) verdifulle kulturminner*
- h) et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»

Kulturminner:

Innenfor nasjonalparken er området vernet mot inngrep av enhver art, herunder også graving jf. verneforskriftens § 3.

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner jf. Verneforskriftens § 6.

Den omsøkte utgravning kommer ikke under punktene i verneforskriftens § 6, og saken må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 11 jf. Naturmangfoldloven § 48. Her står det at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.

Transport med helikopter:

Motorferdsel til lands, til vanns og i luften under 300 meter er forbudt jf. Verneforskriftens § 9. Omsøkte transport dekkes ikke av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i § 9 tredje ledd. Saken må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 11 jf. Naturmangfoldloven § 48

Ferdsel/ teltleir:

I verneforskriftens § 7 andre ledd står det forvaltningsmyndighet etter søknad kan gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet. Leirplassen vil ha et omfang som tilsier at det må betraktes som organisert ferdsel som krever en dispensasjon.

Det følger av naturmangfoldloven (nml.) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-varprinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Tiltaket er avklart og ønsket av Riksantikvaren og regional kulturminnemyndighet, Nordland Fylkeskommune.

Tiltaket gjelder kartlegging og sikring av kulturminner gjennom overflateinspeksjon og utgravning av erodert sanddyne på Rørholmen i Kvalvika. Sanddynen er utsatt for betydelig erosjon som følge av klimaendringer (hav, vær og vind) og den store mengden besøkende som bruker området til fritidsformål. Dersom sikringstiltaket ikke gjennomføres frykter man at kulturminner står i fare for å gå tapt.

I verneforskriften står det at kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Tiltaket vil dermed være i samsvar med verneformålet til Lofotodden nasjonalpark.

Hensynet til verneverdier:

I 2015 ble området Rørholmen NiN-kartlagt og registrert som sanddynemark. Kvalvika i sin helhet er registrert som prioritert naturtype *sanddynemark* og gitt verdien *viktig*. En utgravning vil påvirke landskapet og naturmiljøet til en viss grad, ved at masser fjernes fra sanddynen. På lokaliteten Rørholmen er det bare en liten søyle med vegetasjon igjen (fig. 2), og gjenværende søyle vil om kort tid gå tapt som følge av erosjon og slitasje. Å framskynde en naturlig prosess vil etter forvalters vurdering ikke påvirke verneverdiene i stor grad.

Massene som fjernes vil bli spredt utover sandflata og/ eller ned langs erosjonsskråningen som leder ned mot bekken i øst for utgravningsområdet. Erfaringer fra 2021 tilsier at den kontinuerlige sandflukten og erosjon fører til at spor etter utgravningen etter kort tid vil forsvinne.

Utgravningen er planlagt til tidsrommet 10. juli – 30. august. Periode for utgravning vil være helt på slutten av det som regnes som hekkesesongen for sjøfugl (i verneområder med ferdselsforbud har man som hovedregel ferdselsforbud i perioden 15. april til 15. juli). Kvalvika er hekke- og rasteområde for flere måsefuglarter og tjeld. Fiskemåke og tjeld hekker trolig i området og er i norsk rødliste kategorisert som henholdsvis sårbar (VU) og nært truet (NT).

For dyreliv vil man trolig få en naturlig fluktreaksjon og midlertidig unnvikelseeffekt til helikopter og folk i området. Området er et populært turområde med opptil 50.000 besøkende i løpet av ett år. Dyrelivet vil ikke bli mer negativt påvirket av aktivitet i forbindelse med utgravning sammenlignet med aktiviteten som er i området i dag.

Helikoptertransport:

Tiltakshaver blir nødt til å transportere utstyr inn i området med helikopter, og det vil være behov for 3 løft inn og 3 løft ut til/fra Kvalvika. Erfaringsmessig kan det være mange teltleirer og turgåere i området på denne tiden. Av sikkerhetsmessige hensyn bør landingsplassen merkes av i god tid før innflyvning, og det bør være bakkemannskap på stedet for å holde folk på avstand. Det er en fordel om innflyvningen skjer tidlig på dagen. Av hensyn til hekkende fugl bør innflyvning skje etter 15. juli. Tiltakshaver bør i god tid informere nasjonalparkforvalter om dato for

flyvning, slik at forvaltningen kan varsle besøkende i nasjonalparken gjennom nettside, besøkssenter og SoMe.

Leirplass:

Det skal etableres leir med overnatting i telt, og oppholds- og kontorsted i gamme med gulvduk. Det blir satt opp et portabelt toalett med septiktank, som skal fraktes ut til egnet avfallsmottak etter endt opphold.

Leirplass bør etableres lengre inn mot fjellfoten, og ikke nede på strandflata. Her er vegetasjonen mer robust, og man tar hensyn til allmenhetens utøvelse av friluftsliv. Så lenge leiren blir ryddet skikkelig etter bruk og toalettavfall fraktes ut av området, vil teltleiren ikke medføre nevneverdig skade på naturmiljøet. Søker bør ikke etablere nye bålplasser, og ellers følge de generelle bålbestemmelsene.

Konklusjon

Kunnskapsgrunnlaget (§8) er vurdert til å være godt nok. Samlet belastning er liten, og tiltaket er så spesielt at det ikke vil skape uheldig presedens (§§9-10). Bruken av helikopter er svært avgrenset, men flyvning bør ikke skje før 15. juli for å ivareta hekkende fugl i området (§12). Forvaltningsmyndighet legger til grunn at det ikke er nødvendig å vurdere miljøprinsippene i naturmangfoldloven § 11 i og med at tiltaket ikke vil berøre verneverdiene i stor grad.

Nasjonalparkforvalter innstiller på at styret gir tillatelse til utgravning, opprettelse av leirplass og bruk av helikopter til transport av utstyr, med gitte vilkår.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Søknad i forbindelse med arkeologisk sikringsarbeid juli-august 2023 Kvalvika id 261012, Flakstad k., Nordland f..DOCX
- 2 Prosjektplan sikringsundersøkelse Kvalvika 2023.PDF
- 3 Melding om sikringsbehov Kvalvika id 261012 2023.PDF

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Søknad i forbindelse med arkeologisk sikringsarbeid juli-august 2023, på kulturminneområdet Kvalvika (Askeladden id. 261012), Flakstad kommune, Lofotodden Nasjonalpark

Norges arktiske universitetsmuseum – UiT søker om dette med tillatelse til å gjennomføre en arkeologisk utgravning, hente ut automatisk fredete gjenstander, anlegge midlertidig leir, og helikoptertransport av utstyr i Lofotodden Nasjonalpark. Formålet er å sikre kunnskap fra kulturminnelokalitet id. 261012 i Kvalvika, Flakstad kommune. Undersøkelsen er planlagt gjennomført innenfor tidsrommet 10.juli-30. august 2021.

Bakgrunn

I 2021 gjennomførte Norges arktiske universitetsmuseum (UM) en sikringsundersøkelse av kulturminnelokalitet id. 261012 i Kvalvika, Flakstad kommune. Undersøkelsen kom i stand etter funn av fredete gjenstander som hadde erodert fram på øvre del av sandstranda i Kvalvika. Området ble befart av kulturminnevernet (UM, Nordland fylkeskommune og Riksantikvaren), og nasjonalparkforvalter. Det ble slått fast at det dreide seg om et hittil ukjent og sterkt skadet bosetningsområde fra sein jernalder-tidlig middelalder, som stod i umiddelbar fare for å gå tapt.

Sikringsundersøkelsen ble gjennomført i slutten av august-begynnelsen av september 2021.

Utgravningen konsentrerte seg særlig til den østlige siden av en liten søyle av jordblandet sand og ren sand som var gressbevokst på toppen, og til erosjonsskråningen ned mot bekken som går like øst for denne. Søylen er antatt å være siste bevarte del av en tidligere gressbevokst slette, som nå er nærmest fullstendig erodert bort.

Under flere vekselvis tynne sjikt med eldre nedbrutt vegetasjon (markoverflate) og lag med flygesand kom det fram et tykkere lag med nedbrutt organisk materiale, deretter toppen av en steinsetting som var delvis dekket av store mengder svært velbevarte dyrebein. Steinsettingen, som trolig har strukket seg ut over erosjonskanten, viste seg å være et velbevart og forseggjort inngangsparti, som ledet inn mot et hellelagt gulv. Inngangsparti og gulv inngår i en bygningsrest som strekker seg videre inn under søylen.

I gulvområdet og inngangspartiet ble det blant annet funnet skår av klebersteinskar, spinnehjul, fragmenter av kam, jernnagler, bryner, beinprener, og deler av et kobberkar. Det osteologiske materialet omfattet store mengder fiskebein, bein fra hval, sau/geit, kveg og sjøfugl.

Dateringene fra anlegget viser til én avgrenset bruksfase i tidsrommet 1040-1170 e.kr. Trolig representerer funnene siste rest av en enfaset, og relativt kortvarig, gårdsbosetning i tidlig middelalder.

I lys av funnenes karakter og kompleksitet var det ikke kapasitet til å foreta en fullstendig undersøkelse av kulturminnet i 2021. Utgravningen ble derfor avgrenset til områdene hvor kulturlagene var delvis erodert fram, og som ble vurdert til å være mest eksponert for nedbryting. Det ble gravd ut et areal på 11 m², samt dokumentert en 14 meter lang profil i nedre del av søylen og langs kanten av erosjonsskråningen.

De dokumenterte funnenes utstrekning, og profildokumentasjonen, viser at det etter all sannsynligvis fortsatt var svært godt bevarte kulturlag og bygningsrester under den gjenværende delen av søylen. På grunn av omfattende og pågående erosjon står imidlertid dette i umiddelbar fare for å gå tapt. Foto fra lokaliteten tatt i januar 2023 av Statens Naturoppsyn viser at har skjedd en kraftig forverring i tilstanden siden 2021. De beskyttende sandmassene har er ytterligere reduserte, og den gjenværende delen av søylen ser ut til å ha kollapset.

Universitetsmuseet har av den grunn søkt Riksantikvaren om midler til å gjennomføre en ny sikringsundersøkelse i Kvalvika. Riksantikvaren ga i epost av 9. mai 2023 beskjed om at de kommer til å bevilge slike midler. Et vilkår vil være at undersøkelsen gjennomføres i 2023.

Sikringsundersøkelsen, plan og gjennomføring

Planen for sikringsundersøkelse er basert på arkeologisk utgravning og dokumentasjon, der feltarbeidet har to ukers varighet, og utføres av fire arkeologer fra Universitetsmuseet. På grunn av vær- og lysforhold er det ønskelig å gjennomføre feltarbeidet noe tidligere enn i 2021, innenfor tidsrommet 10. juli-30. august. Nøyaktig tidspunkt vil være avhengig av tilgjengelighet på egnet feltpersonell og øvrig logistikk. Vi tar sikte på å avklare dette innen 2. juni.

Målsettingen med undersøkelsen er å dokumentere mest mulig av den gjenværende delen av bygningen og tilhørende aktiviteter, før denne informasjonen går tapt. For nærmere informasjon om de konkrete sikringstiltakene vises det til vedlagte søknad til Riksantikvaren.

Hovedhensikten er å dokumentere kulturminner som står i fare for å bli kritisk desimert eller gå tapt, samtidig som en ivaretar et best mulig intakt og uforstyrret kultur- og naturmiljø. Vi legger opp til at feltarbeidet skal gjennomføres så skånsomt som mulig.

Massene av sand og jordblandet sand som dekker strukturen bli fjernet manuelt i den omfang dette er ansees som nødvendig og mulig innenfor feltarbeidets rammer. Dette kan innebære at hele eller store deler av den gjenværende delen av den tidligere gressbevokste søylen vil bli fjernet. Massene vil bli spredt utover sandflata og/eller ned langs erosjonsskråningen som leder ned mot bekken øst for utgravningsområdet. Erfaringen etter 2021 var at den kontinuerlige sandflukten og erosjonen etter relativt kort tid vil føre til at det er få eller ingen synlige spor i terrenget etter utgravningen.

Etablering av midlertidig leir

Lokalitetens beliggenhet tilsier at feltlaget må oppholde seg på stedet mens undersøkelsene pågår. Det er derfor nødvendig å etablere en liten midlertidig leir.

De fire deltakerne vil hver disponere et enkeltmanns-telt. En flyttbar teltgamme (s.k. «Reisagamme») vil anvendes som oppholds- og kontorsted. Gammen har gulvduk, som vil bidra til å minke slitasjen på vegetasjonen der gammen står. Gammen er utstyrt med multifuel-ovn for oppvarming og tørk av klær mm, samt gass-kokeplate for matlaging. Det vil bli nødvendig å benytte bensindrevet aggregat (2kW) for

ladding av datamaskiner, GPS, totalstasjon, kamera, mobiltelefoner etc. For å minimere bruk av aggregat vil vi også ha med ladeenhet som drives av solenergi.

Vi legger opp til at leiren etableres hvor det er mer robust vegetasjon, dvs. lenger inn mot fjellfoten enn på flata ut mot sanddynene. I 2021 benyttet vil et flatt gressbevokst område med allerede etablert bål plass, som lå ovenfor Rørholmen, og håper vi kan benytte samme område igjen. Feltnmannskapet vil disponere et portabelt toalett med septikktank. Septikk vil bli fraktet til egnet avfallsmottak. Alt øvrig avfall vil også bli fraktet ut fra nasjonalparken.

Helikoptertransport

Vi er avhengig av mye teknisk utstyr, blant annet datamaskiner, utstyr til fotogrammetri, totalstasjon, strømaggregat, drivstoff, sålde- og utgravingsutstyr, samt telt, mat og personlig utrustning. Det er ikke mulig å anvende motorisert transport over land, havneforholdene er for vanskelige og uforutsigbare til å benytte båt, og utstyrmengden er for omfattende til at det kan fraktes manuelt over fjellet. Vi ber derfor om tillatelse til å frakte utstyr og proviant med helikopter.

Helikoptertransport vil foregå ved oppstart og avslutning av feltarbeidet, og vil kun omfatte utstyr. Eget personale vil gå til fots inn og ut av Kvalvika. Helikoptertransporten vil foregå mellom Ramberg og Kvalvika. Flakstad kommune vil bli søkt om landingstillatelse.

Vi søker om tillatelse til inntil 3 løft inn til området før utgravningen, og inntil 3 løft ut av området etter endt utgravning. Vi håper det er akseptabelt at vi kommer tilbake til tidspunkt for helikoptertransporten så snart endelig datoer for feltarbeidet er fastsatt. Vi legger vi opp til vårt personell avmerker landingsstedet i Kvalvika dagen før transporten, og at personell er til stede når transporten ankommer Kvalvika.

Vennlig hilsen

Anja Roth Niemi
Fagleder forvaltningsarkeologi, forsker
—
Anja.r.niemi@uit.no
77645026

2 vedlegg:
Prosjektplan
sikringsundersøkelse Kvalvika
2023.
Melding om sikringsbehov
Kvalvika id 261012 2023.

Kopi
Ole-Jakob Kvalshaug
oljkv@statsforvalteren.no

Prosjektplan sikringsundersøkelse 2023 - Kvalvika id. 261012, Flakstad kommune, Nordland fylke

Statsbudsjettet kap. 1429 post 70 - Norges arktiske universitetsmuseum

Bakgrunn

I 2021 innvilget Riksantikvaren midler til sikringsundersøkelse av Kvalvika id. 261012 i Flakstad kommune, Nordland fylke. Bakgrunnen var funn av gjenstander og observasjoner av mulige kulturlag, som var truet av erosjon, sandflukt og ferdsel.

Observasjonene var gjort på den såkalte «Rørholmen», et lavt nes bestående av sand og noe gressvegetasjon, som løper fra fjellfoten i nordøst og ut mot sandstranda i vest. Foto over tid viser at neset tidligere har vært dekket av gress, men at vegetasjon og jord i all hovedsak har erodert bort.

I bakre del av neset, like vest for en liten bekk var det bevart en søyle av jord og sand som fortsatt var gressbevokst på toppen. I nedre del av veggen på søylen var det synlig sandige og humusholdige linser hvori det stedvis kunne observeres bein, skjørbrent stein, og trekull. Det ble antatt at søylen representerte siste bevarte rest av en bosetning fra yngre jernalder-tidlig middelalder, som opprinnelig strakk seg ut over store deler av neset.

Sikringsundersøkelse 2021

Undersøkelsen ble gjennomført i august-september 2021. Prosjektet hadde følgende målsettinger:

1. Dokumentasjon og innmåling av gjenværende bosetningsspor på den eroderte delen av Rørholmen.
2. Dokumentasjon og innsamling av gjenstandsmateriale i skrånningen, som er erodert fra området rundt «søylen».
3. Utgravning og dokumentasjon av søylen med antatt intakte kulturlag, og området i umiddelbar nærhet.

Punkt 1 og 2 ble gjennomført som planlagt. For Punkt 3 ble omfanget av undersøkelsen mindre enn planlagt. Det viste seg å være svært godt bevarte kulturlag og strukturer under massene like sørvest for søylen, og videre inn under søylen. I lys av funnenes karakter og kompleksitet var det ikke kapasitet til å foreta en fullstendig undersøkelse av kulturminnet. Utgravningen ble derfor avgrenset til områdene hvor kulturlagene var delvis erodert fram, og som ble vurdert til å være mest eksponert for nedbryting.

Resultater 2021

På østsiden av søylen ble det rensert fram og dokumentert en 14,6 meter lang profil, med bevart kulturlag i hele lengden. Mest framtrædende var et inntil 15 cm tykt lag inneholdende store mengder bein fra fisk og pattedyr, nedbrutt organisk materiale, og noe trekull.

På erosjonskanten ned mot bekken sør for søylen ble det gravd ut et areal på 11 m². Under flere vekselvis tynne sjikt med eldre nedbrutt vegetasjon (markoverflate) og lag med flygesand kom det fram et tykkere lag med nedbrutt organisk materiale, deretter toppen av en steinsetting som var delvis dekket av store mengder svært velbevarte dyrebein. Steinsettingen, som trolig har strukket seg ut over erosjonskanten, viste seg å være et velbevart og forseggjort inngangsparti, som ledet inn mot et hellelagt gulv. Det hellelagte gulvet fortsatte inn under søylen.

I gulvområdet og inngangspartiet ble det blant annet funnet skår av klebersteinskar, spinnehjul, fragmenter av kam, jernnagler, bryner, beinprener, og deler av et kobberkar. Det osteologiske

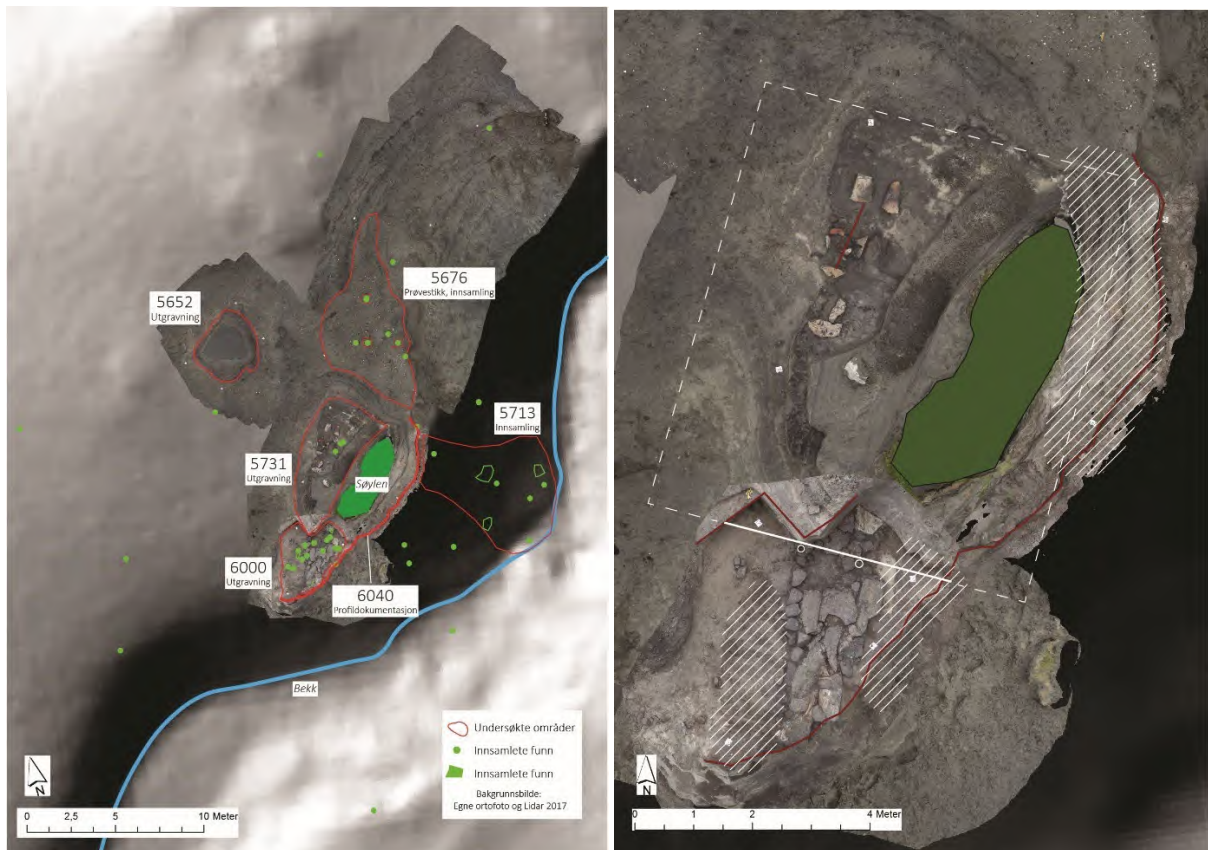
materialet omfattet store mengder fiskebein, bein fra hval, sau/geit, kveg og sjøfugl. Det ble dessuten funnet to geitehorn, og en større mengde skjell i en grop (mulig avfallsgrop).

Bosetningen gjenspeiler en ekstrem kombinasjonsøkonomi, som involverte fiske, fangst av sjøfugl, sel og hval, skjellsanking og husdyrhold. Funn av spinnehjul og kammer, sammen med klebersteinskar til matlaging, antyder tilstedeværelse av menn og kvinner, og trolig barn. Størrelsen til noen av klebersteinskarene indikerer produksjonsformål (for eksempel tranolje).

Dateringene fra anlegget viser til én avgrenset bruksfase i tidsrommet 1040-1170 e.kr.

Trolig representerer funnene siste rest av en enfaset, og relativt kortvarig, gårdsbosetning i tidlig middelalder. Bosetningen har omfattet større deler av Rørholmen, med minst en bygning, trolig åkerbruk og beitemark. Den kan ha blitt oppgitt på grunn av forverring i havneforholdene.

Sluttrapport fra undersøkelsene er forventet ferdigstilt innen 7. mars.

Figur 1 Til venstre: undersøkte områder i 2021. Område 6000 omfatter hellelagt inngangsparti og deler av gulv. Den gressbevokste sandsøylen er markert med grønt. Til høyre: Hellelagt inngangsparti nederst i bildet. Skraverte områder markerer lag med bein. Stiplet firkant markerer mulig utstrekning til bygning. Røde linjer markerer dokumenterte profiler.

Vurdering av kunnskapsverdi og trusselbilde

Det er svært sjeldent med tilsvarende godt bevarte levninger etter bygninger fra tidlig middelalder i landsdelen, så vel som ellers i Norge. Som oftest ble bygninger fra perioden gjenbrukt eller ombygget, eller forstyrret av seinere aktivitet. Etter alt å dømme representerer strukturen i Kvalvika en enkelt bosetningsfase, som etter at den var forlatt ble forseglet under vegetasjon og flygesand. Den bevarte delen framstår derfor som mer eller mindre intakt. I områdene som ikke er påvirket av erosjon framstår bevaringsforholdene som eksepsjonelt gode. Vi vurderer derfor lokaliteten til å ha svært stort kunnskapspotensial og stor vitenskapelig verdi. Den kan blant annet gi mye ny kunnskap om byggeskikk, økonomi, tilpasning og levevilkår i nordnorske kystsamfunn i tidlig middelalder.

Omfang og hastigheten til erosjon og slitasje er imidlertid godt dokumentert. Foto tatt av nasjonalparkoppsynet sommeren 2022 viser at det hadde rast ut sand og store klumper med sand og jord fra søylen og profilet mot bekken. Ved slutten av januar 2023 er størrelsen til de beskyttende massene redusert ytterligere, erosjonskanten har forflyttet seg innover, og søylen har kollapset (Figur 2). Trolig har både kulturlagsmasser og muligens deler av anlegg gått tapt i dette området. Det er sannsynlig at resten av de beskyttende massene raskt vil forsvinne og erosjonen eskalere, slik at hittil bevarte kulturlag og strukturer innen kort tid vil bli eksponerte.

Undersøkelser av områder like nord for søylen i 2021 illustrerte hvordan eksponering påvirker bevaringsforholdene. Nærheten til dokumenterte kulturlag tilsa at det her burde forventes å finne spor etter bosetningen. Her var det imidlertid bare bevart noen få og spredte fragmenter av bein og jern på toppen av overflaten. Resten var tapt.

Vi vurderer at hele kulturminnet står i direkte fare for å snart gå tapt, og at det er nødvendig med ytterligere sikringsundersøkelse.

Figur 2 Øverst: tilstand 9. september 2021 (foto: UM). Nederst: tilstand 30. januar 2023 (foto: Statens Naturoppsyn).

Sikringsundersøkelse 2023

Målsettingen med undersøkelsen er å dokumentere mest mulig av den gjenværende delen av bygningen og tilhørende aktiviteter, før denne informasjonen går tapt.

Massene som ligger over strukturen bli fjernet manuelt i den omfang dette er ansees som nødvendig og mulig innenfor prosjektets rammer.

I tillegg til å dokumentere den antatte bygningsrestens utforming, konstruksjon og funksjon, vil vi legge vekt på å undersøke hvilken type kulturmiljø bygningen har inngått i. Vi ønsker derfor å samle inn og analysere prøver av makro- og mikrofossiler med tanke på dyrking, åkerbruk og beiting.

For å belyse sammensetning og dannelsesprosesser til kulturlag ønsker vi også å samle inn og analysere jordmikromorfologiske prøver.

Feltarbeidet er beregnet til 12 dager. Det utføres av fire feltarkeologer i løpet av to uker hvor det også jobbes i helgen (til sammen 48 dagsverk/360 timer). Av dette vil det gå med to dager i hver ende av prosjektet for reise, etablering og nedrigging/rydding i felt.

Logistikk

Lokaliteten ligger i Lofotodden nasjonalpark. Adkomst er ca. 2 timers gange langs sti over et fjellpass. Det er ikke dekning for mobiltelefon, og utenom bålplasser er det ikke etablert infrastruktur. Kvalvika er vendt mot storhavet i vest, og er svært eksponert for vær og vind.

Prosjektet skal følge angjeldende regler og retningslinjer for ferdsel og opphold i Lofotodden nasjonalpark. Prosjektet vil legge vekt på samarbeid med nasjonalparkoppstyret.

Feltarbeidet forutsetter at nasjonalparkstyret innvilger tillatelse til utgravning, leiropphold og helikoptertransport, samt at Flakstad kommune innvilger tillatelse til landing med helikopter. I 2021 ble det stilt vilkår om tilbakeføring av masser etter utgravning, plassering av leir på mer robust vegetasjon, rydding og avfallshåndtering, varsling og tilrettelegging av helikoptertransport, samt hensyntaken til friluftsliv og dyreliv.

Lokalitetens beliggenhet tilsier at utstyr må fraktes mellom Ramberg og Kvalvika med helikopter. I 2021 stilte nasjonalparkrådet som vilkår at helikopterlandingssted skulle avmerkes dagen før adkomst. Dette innebærer at det er nødvendig å dele teamet i to med ankomst på ulike dager til Kvalvika (to som går over fjellet med utstyr for overnatting og merker stedet, og to som sørger for at utstyr sendes med helikopteret og deretter går over fjellet dagen etter).

Personalet må oppholde seg på stedet mens undersøkelsene pågår. Overnatting vil skje i telt, mens en flyttbar gamme vil anvendes som oppholds- og kontorsted. Gammen vil ha oppvarmingsmuligheter via multifuel-ovn, og kokemuligheter via gassbluss. Det vil bli benyttet bensindrevet aggregat for lading av teknisk utstyr.

Det er påvist høye verdier av E. coli-bakterier i bekkene i området. Drikkevann må derfor renses eller fraktes inn.

Leiren vil bli anlagt på område som anvendes som teltplass like ved utgravningsområdet. Gammen har gulvduk, slik at det vil bli minst mulig slitasje på vegetasjonen der gammen står. Kun eksisterende bålplasser vil bli benyttet. Feltmannskapet vil disponere et portabelt toalett med septikktank. Septikk vil bli fraktet til egnet avfallsmottak, sammen med alt øvrig avfall.

Budsjett

- Lønnskostnader:
  - Forarbeid 37,5 timer
  - Feltarbeid 360 timer
  - Overtid 60 timer (helg 2 dager x 4 personer) á kr 310=kr 18 600
  - Etterarbeid 150 timer
  - Feltgodtgjørelse 48 dager

- Konservering 112,5 timer
- Diett og overnatting:
  - Diett 48 døgn á kr 872
  - Nattillegg ulegitimert 40 dager á kr 432 (12 netter x 4 personer)
  - Overnatting hotell Leknes før/etter Kvalvika 4 personer x 2 netter á kr 1300.
- Reise:
  - 4 flyreiser t/r Tromsø-Leknes
  - Leiebil 2 stk 12 dager (en personbil til team som skal inn dagen før, en varebil for team som møter helikopter)
- Utstyr:
  - Kostnader til telt, leirutstyr osv kr 20 000
  - Leie av satellitt-telefon kr 10 000
- Karbondateringer 6 stk á kr 4600
- Naturvitenskap
  - Zoo-osteologi: 75 timer á kr 971 = kr 72 825
  - Makrofossiler 3 prøver á kr 10 140 = kr 30 420
  - Pollenprøver 3 stk á kr 7330 = kr 21 990
  - Mikromorfologi 2 stk á kr 15 000 = kr 30 000
- Helikopter kr 150 000 (inkl. tilflyging fra nærmeste base)

Riksantikvaren
Postboks 1483 Vika
0116 OSLO

Melding om sikringsbehov av automatisk fredete kulturminner 2023. Statsbudsjettet kap. 1429 post 70 - Norges arktiske universitetsmuseum (UM)

Vi viser til brev av 20.01.2022 fra UM til Riksantikvaren og til brev av 03.06.2022 fra Riksantikvaren til UM.

Vi viser også til e-post av 12.01.2023 fra Riksantikvaren om at innspill om behov for sikringsundersøkelser/sikringsarbeid i 2023 er ønsket på en annen måte enn tidligere. Tidligere lister vil inngå i Riksantikvarens vurderinger av hvilke kulturminner som skal prioriteres. Videre poengteres at det også i år vil være et særlig søkelys på kulturminner som har behov for sikring som følge av klimarelaterte forhold, og i tillegg vil kulturminner knyttet til kystkultur bli vurdert særskilt.

I 2021 innvilget Riksantikvaren midler til sikringsundersøkelse av Kvalvika id. 261012 i Flakstad kommune, Nordland fylke. Bakgrunnen var funn av gjenstander og observasjoner av mulige kulturlag, som var truet av erosjon, sandflukt og ferdsel.

Omfanget av undersøkelsen i 2021 ble mindre enn planlagt. Det viste seg å være svært godt bevarte kulturlag og strukturer under massene like sørvest for bevart søyle, og videre inn under søylen. I lys av funnernes karakter og kompleksitet var det ikke kapasitet til å foreta en fullstendig undersøkelse av kulturminnet. Utgravningen ble derfor avgrenset til områdene hvor kulturlagene var delvis erodert fram, og som ble vurdert til å være mest eksponert for nedbryting. Sluttrapport fra undersøkelsen er forventet ferdigstilt innen 07.03.2023.

Melding om sikringsbehov i 2023 for automatisk fredet kulturminne som følge av klimarelaterte forhold knyttet til kystkultur

Vi vurderer lokaliteten i Kvalvika til å ha svært stort kunnskapspotensial og stor vitenskapelig verdi. Den kan blant annet gi mye ny kunnskap om byggeskikk, økonomi, tilpasning og levevilkår i nordnorske kystsamfunn i tidlig middelalder. Omfang og hastigheten til erosjon og slitasje er godt dokumentert. Ved slutten av januar 2023 er størrelsen til de beskyttende massene svært redusert, erosjonskanten har forflyttet seg innover, og søylen har kollapset (se fig 2 i Prosjektplan). Vi vurderer derfor at hele kulturminnet står i direkte fare for å snarlig gå tapt, og at det er nødvendig med ytterligere sikringsundersøkelse.

Norges arktiske universitetsmuseum melder i 2023 inn behov for sikring av automatisk fredete kulturminne id 261012 Kvalvika, Flakstad kommune, Nordland fylke.

Arkeologisk feltarbeid i nasjonalparker

Id 261012 Kvalvika ligger innenfor Lofotodden nasjonalpark på yttersida av Moskenesøya. Aktiviteter i nasjonalparkene er strengt regulert, spesielt i hekke- og ynglesesongen, noe som kan medføre restriksjoner når det gjelder forstyrrelser og transport av feltarbeidere og utstyr. Arkeologisk feltarbeid vil muligens ikke kunne gjennomføres innenfor tidsrom for yngling. Det kan være åpning for å søke dispensasjon fra nasjonalpark-regelverket når det gjelder arkeologisk feltarbeid. Man vil også måtte søke om dispensasjon for helikoptertransport for utstyr. Tildeling av midler bør derfor komme i god tid før feltsesongen, slik at prosjektplanlegging kan komme i gang i rimelig tid.

Vedlagt følger prosjektplan og budsjett.

Vennlig hilsen

Geir Rudolfsen
Instituttleder

Keth Lind
Seniorrådgiver
–
keth.lind@uit.no
77 64 56 28

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

ST 26/23 Eventuelt